

Fito histórico: ADEGA consegue paralizar cautelarmente tres parques eólicos de Greenalia

Uxía Iglesias / Redacción Cerna

A Xustiza fai cambalear a política eólica da Xunta de Galiza a golpe de sentenza, por incumprir as leis de avaliación ambiental e de participación pública. Á anulación definitiva do repotenciamento do parque de Corme e dos parques eólicos Serra do Iribio no Courel e Sasdónigas I e II de Mondoñedo, súmase a paralización cautelar dos proxectos Bustelo, Campelo e Monte Toural de Greenalia, que supoñen vitorias xudiciais históricas ao producirse antes do inicio das obras e ao sentaren precedentes favorables para as organizacións sociais e ecoloxistas que loitan contra a invasión eólica.

Os tribunais son, canda as rúas, espazos clave nos que combater a actual política de desenvolvemento eólico en Galiza. Baixo esta premisa, ADEGA e a Plataforma para a Defensa da Cordilleira Cantábrica (PDCC) impugnaron a comezos do ano 2022 perante o Tribunal Superior de Xustiza de Galiza as autorizacións administrativas outorgadas para a construción de tres parques eólicos nos arredores da Lagoa de Alcaín: Campelo, Bustelo e Monte Toural, que conformarían un 'macrocomplexo eólico' nos concellos de Carballo, Coristanco, Santa Comba e Tordoia.

A promotora de todos eles é a empresa Greenalia, en cuxo Consello de Administración se atopa na actualidade a que fora, entre 2015 e 2018, conselleira de Medio Ambiente co PPdeG, Beatriz Mato. Naquela altura en que formaba parte do Goberno, o Consello da Xunta de Galiza declarou proxectos de "interese especial" estes tres parques eólicos, o que implicaba a súa tramitación prioritaria e a redución dos prazos administrativos e de avaliación ambiental. Tamén o Consello da Xunta declarou estes proxectos como de "utilidade pública", polo que se decretou a "necesidade urxente de ocupación" dos terreos afectados pola vía da expropiación.

ADEGA e PDCC presentaron recurso contencioso administrativo contra todos eles por seren obxecto de fragmentación artificial contraria ao dereito comunitario; por irregularidades no desenvolvemento dos trámites de información pública, reducidos a quince días e sen poñer a disposición da cidadanía os informes sectoriais correspondentes; e pola súa incompatibilidade coa preservación medioambiental.

O parque eólico Campelo foi o primeiro en ser paralizado cautelarmente. Produciuse por medio dun Auto de 19 de setembro de 2022 no que o Tribunal Superior de Xustiza de Galiza sinalou que nin Greenalia nin a Xunta, partes demandadas, conseguían avalar a "imperiosa necesidade de contar co novo parque". Así, a Sala acordou a súa suspensión cautelar ao indicar "posibles defectos na publicación e na audiencia ás partes interesadas nestes proxectos eólicos". Unha deficiencia xa alegada nas sentenzas que declararon a nulidade das autorizacións relativas ao proxecto de parque eólico de Corme G-3.

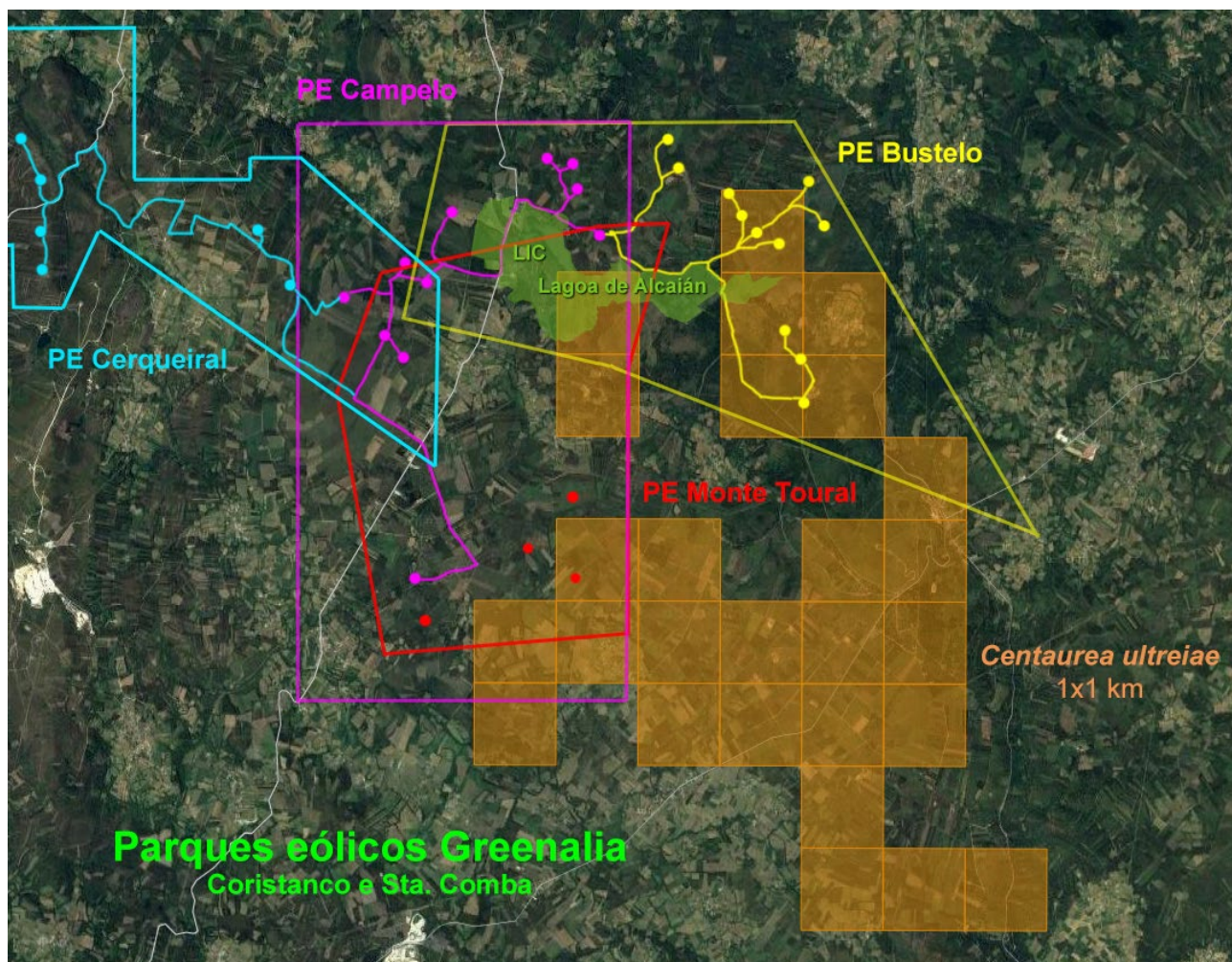
Apenas quince días despois, a sección terceira da Sala do Contencioso-Administrativo do TSXG, por medio do Auto de 6 de outubro, paralizou cautelarmente o parque eólico Bustelo, o que supuxo un novo pau xudicial para Xunta e Greenalia. O Tribunal fíxoo cos mesmos argumentos xa esgrimidos no anterior auto.

O terceiro e último parque que completaría este macroproxecto, Monte Toural, seguiu a mesma liña ca os anterior-

Eólicos e eucaliptos espállanse pola paisaxe galega · ADEGA

res, por medio dun Auto de 16 de decembro. A paralización cautelar deste proxecto foi fundamentada no principio de precaución e pola preeminencia do medio ambiente sobre outros intereses como os da promotora. Así, o Tribunal destacou a "relevancia excepcional" do espazo natural protexido en que se asentaría, onde se sitúa a Lagoa de Alcaín, proposta polo bipartito e polo PP para formar parte da ampliación da Rede Natura 2000; e onde hai varias especies en perigo de extinción, algunhas en perigo crítico, como a *Centaurea ulreiae*, que se vería danada "con certeza" polas obras.

Situación xeográfica do macrocomplexo eólico conformado polos parques Bustelo, Campelo, Monte Toural e Cerqueiral · ADEGA

Os tres recursos foron interpostos a cargo do Fondo para a Defensa Xurídica da Cordilleira Cantábrica, unha campaña de recadación colectiva promovida por seis entidades (ADEGA, SGO, PDCC, a Mesa Eólica de Las Merindades de Burgos, Bierzo Aire Limpio e a Plataforma para la defensa de los Valles Pasiegos) para iniciar accións xurídicas contra os macroparques eólicos na Cordilleira Cantábrica.

“Ti podes paralos!”: o masivo apoio da poboación galega

Nun primeiro momento, para facer efectiva a paralización cautelar de Campelo e Bustelo, o alto tribunal esixiu ás entidades ecoloxistas unha partida de 10.000 euros por cada un deles a modo de caución - para resarcir potenciais prexuízos derivados da medida cautelar -. Para facer fronte ao seu depósito, ADEGA viuse obrigada a promover a campaña de achegas solidarias “Ti podes paralos!”. A iniciativa, impulsada en outubro, acadou en tan só sete días un importe total de 23.692 euros. Un contundente e masivo apoio da sociedade galega que pon de relevo a existencia dun forte e amplo rexeitamento social ao actual modelo eólico da Xunta e á súa política enerxética.

Con todo, meses despois da recadación solidaria, o TSXG estimou os recursos presentados por ADEGA, xunto coa PDCC, contra a imposición desas caucións que condicionaban a efectividade das paralizacións cautelares e, deste xeito, eximiu ambas entidades ecoloxistas do seu pago.

ADEGA amparouse para isto na existencia “dunha cada vez máis ampla xurisprudencia que exime as entidades sen ánimo de lucro defensoras de intereses públicos de ter que facer fronte a garantías ou caucións para efectivizar as medidas cautelares”.

Xa no caso da paralización cautelar do proxecto eólico Monte Toural, o TSXG non impuxo fianza, a pesar de ser solicitada por Greenalia, polo que ADEGA procedeu a efectuar a devolución dos préstamos solidarios da campaña “Ti podes paralos!”. A entidade valorou estas recentes resolucións xudiciais con grande satisfacción porque supoñen un precedente importante para as organizacións sen ánimo de lucro que recorran en vía contencioso-administrativa a paralización cautelar de proxectos eólicos autorizados pola Xunta.

Este fito histórico súmase a outras recentes resolucións xudiciais ditadas contra a política eólica da Xunta de Galiza, como a anulación firme dos proxectos Sasdónigas, Serra do Iribio e Corme - repotenciamento -. Tamén no outono de 2022, o Fondo para a Defensa Xurídica da Cordilleira Cantábrica, do que fai parte ADEGA, recorreu en contencioso-administrativo o Plan Nacional Integral de Enerxía e Clima (PNIEC), as directrices do Ministerio de Transición Ecolóxica para o desenvolvemento enerxético ata 2030.

De cara a 2023, ADEGA augura un ano moi duro de loita ecoloxista contra a actual invasión eólica, tanto nas rúas como nos tribunais.